

SÁMENUORAIID DÁIDDADÁHPÁHUS

Saamelaisnuorten taidetapahtuma

2005

Vuohčus/ Vuotsossa

Raporta/ Raportti

Sámediggi/ Saamelaiskäräjät

Skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahat/

Koulutus- ja oppimateriaalitoimisto

<http://www.samediggi.fi/>

<http://www.peda.net/veraja/saame/saamelaiskarajat/daiddadahpahun>

SÁMENUORAID DÁIDDADÁHPÁHUS 2005

ordnejuvvui Vuohču skuvlla sáles njukčamánu 18. beaivve. Dáhpáhusa váldoordnejeaddjin lei Sámediggi. Soadegili gieldda fálaí buot gussiide borramuša nuvttá ja fuolahii maiddá čorgenbargguid doaluid maŋŋá, Soadegili Sámiid searvi doalai bufeahtha ja gievkanis veahkkehii Vuohču eana- ja ruovttudoallosearvi. Jietnateknihkas fuolahii Anára gieldda nuoraid bargobádji ”Viestintäpaja”. Oktasašbargu lihkostuvai bures ja dálki lei beaivvádat!

Sámediggi lei ordnen sáhtuid Anára, Eanodaga, ja Ohcejoga skuvllain. Dáhpáhusas ii berrojuvvon oasseváldin- dahje sisabeassinmásvssut. Sámenuoraid dáiddadáhpáhus ordnejuvvui seammá dási dáhpáhusan go guovlogielddaid dáhpáhusat. Doppe válljejuvvojedje sámenuoraid ovddasteaddjit riikka dási dáhpáhusii, dán jagi Skuvlla Sturrafestii Oului 9.-14. 5. 2005. Oahpahusministeriija čujuhii dán guovtti dáhpáhusa goluide 13 000 euro mearreruđa. Dasa lassin Suoma Dáidaga Guovddášdoaimmagoddi lei miedihán 3000 euro mearreruđa dán guovtti dáhpáhusa goluide.

SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMA 2005

järjestettiin Vuotson koulun salissa maaliskuun 18. päivänä. Tapahtuman pääjärjestäjänä toimi Saamelaiskäräjät. Sodankylän kunta tarjosi kaikille vieraille ilmaisen kouluruuan ja huolehti myöskin siivoustöistä juhlan jälkeen. Sodankylän Saamelaisyhdistys piti buffettia ja keittiössä avusti Vuotson maa- ja kotitalousseura. Ääniteknikasta huolehti Inarin kunnan nuorten ”Viestintäpaja”. Yhteistyö onnistui hyvin ja päivä oli paisteinen!

Saamelaiskäräjät oli järjestänyt kuljetukset Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kouluilta. Tapahtumassa ei peritty osallistumis- eikä pääsymaksuja. Saamelaisnuorten taidetapahtuma järjestettiin samantasoisena seutukuntien tapahtumien kanssa. Siitä valittiin saamelaisnuorten edustajat valtakunnalliseen katselmukseen, tänä vuonna Ouluun Koulun Suurjuhlaan 9.-14. 5.2005. Opetusministeriö osoitti näiden kahden tapahtuman kuluihin 13 000 euron määrärahan. Tämän lisäksi Suomen Taiteen keskustoimikunta myönsi 3000 euroa molempien tapahtumien kuluihin.

DÁHPÁHUSA ORDREN

Dáhpáhusa várás ásahuvvon bargojovkui gulle oahpaheaddjit Seija Sivertsen, Anna-Reetta Niemelä, Tarja Länsman, Inker-Ánne Magga, sihke Petra Magga, Inker-Anni Sara, Susanna Guttorm, Rauna Paadar-Leivo ja Anni Näkkäljärvi (kordinerendoaibma) Sámedikki čálligottis. Dáhpáhussii ledje bovdejuvvon buot sámemánát ja -nuorat sihke skuvllaid sámegiela lohkkat ja sámeluohkáid oahppit. Oasseváldin lei vejolaš maiddá skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide. Sámi mánáidkulturguovddášprošeavtta jodiheaddji Petra Magga ja Vuohču skuvlla oahppi Hanna Hetta jodiheigga dáhpáhusa davvisáme- ja suomagillii.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Sáminuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lei addit nuoraide hástalusaid ovddidit dáidduideaset, fállat sidjiide jahkásaččat vejolašvuoda čájehit dáidduideaset maiddá earáide ja oažžut movttidahti árvvoštallama dán barggu ovddas. Oktan dehálaš ulbmilin dáiddadáhpáhusain leamaš álo maiddá mánáid ja nuoraid sámegielmáhtu ja sápmeláš identitehta nannen. Dasa lassin doarju dáhpáhus mearkašahtti láhkái oahppiid, oahpaheaddjiid ja vanhemiid oktasašbarggu. Dán jagi váldotemán lei eatnigiella, ja siidotemán ledje govvadáidda ja duodji, erenoamážit sámi duodji.

Oktasaš temán ja bargguid vuodđun lei Oulu Stuorrafeastta mielde ”Čuovggat ja suoivanat”.

TAPAHTUMAN JÄRJESTELYT

Tapahtumaa varten asetettuun työryhmään kuuluivat opettajat Seija Sivertsen, Anna-Reetta Niemelä, Tarja Länsman, Inker-Ánne Magga sekä Petra Magga, Inker-Anni Sara, Susanna Guttorm, Rauna Paadar-Leivo ja Anni Näkkäljärvi (koordinointi) Saamelaiskäräjien sihteeristöstä. Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset- ja nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille. Saamelaisen lastenkulttuurikeskusprojektin toiminnanohjaaja Petra Magga ja Vuotson koulun oppilas Hanna Hetta juonsivat tapahtuman pohjoissaamen- ja suomenkielillä.

LAJIT JA TAVOITTEET

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille haasteita omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan myös muille ja saada innostavaa palautetta tästä työstä. Taidetapahtuman yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittävällä tavalla oppilaiden, opettajien ja vanhempien yhteistyötä. Vuoden pääteemana oli äidinkieli, ja sivuteemoina lisäksi kuvataide ja käsityö, erikoisesti saamenkäsityö. Yhteisenä teemana kaikille töille oli Oulun Suurjuhlan mukaisesti ”Valot ja varjot”.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Äidinkielen teeman alla oli yhteensä 16 erilaista kokoonpanoa, joissa esiintyi yhteensä 114 nuorta; lajeista nähtiin ja kuultiin sekä joikua, lauluja, näytelmiä, nukke- ja musiikkiteatteria, perinteisiä leikkejä että runoja. Lisäksi katselmukseen tuli kirjoituksia sekä pohjoissaamen että koltankielellä. Kuvataidekilpailuun tuli yli 240 työtä ja käsitöitä n. 80. Kuvataidesarjan suuri osallistujamäärä oli ilahduttavaa. Useiden käsitöiden taso oli erittäin korkea.

Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli arviolta 350 henkeä. Sali oli täysi koko tapahtuman ajan. Saamen kielen ja saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden lukumäärään verrattuna taidetapahtumaan osallistuneiden lukumäärä oli hyvin korkea.

TUOMARIT

Tapahtuman tuomareiden sihteerinä toimi Susanna Guttorm. Tuomareina olivat:

- äidinkieli: läänintaiteilija/muusikko Ulla Pirttijärvi-Länsman, näyttelijä Irene Länsman Angelista/Kiirunan Saamelaisteatterista ja leu'dd-taiteilija/opiskelija Tiina Sanila Sevettijärveltä
- kuvataide ja käsityö: taiteilija Inga Ailakki Ahola Sodankylästä ja lehtori/käsityöestari Ilmari Laiti Inarista.

OASSEVÁLDIT JA LOGUT

Sierralágan joavkkut, mat oassálaste eatnigiela temá vuolde čájáhusaide, ledje oktiibuot 16. Daid siste oktiibuot 114 nuora fitne lávddi alde; šlájain bohte ovdan sihke luohki, lávlagat, čájálmastat, dohkka- ja musihkkateáhter, árbevirolaš stohkosat ja divttat. Dasa lassin ledje bohtan čállosat sihke davvisámi- ja nuortalašgillii. Govvadáiddagilvui bohte badjel 240 barggu ja duojiid fas sullii 80. Govvadáiddaluohká stuorra oassálastinlohku lei hui movttidahtti. Mánngga duojis lei maiddá ereñoamáš alla dássi.

Geahččit ja dáhpáhussii oassálastán nuorat ledje buohkat oktiibuot sullii 350 olbmo. Sále lei oppa dáhpáhusa áigge áibbas dievva. Sámeigiela ja sámeigielat luohkáid oahppiid logu ektui oasseváldiid mearri lei hui allat.

DUOPMÁRAT

Dáhpáhusa duopmáriid čállin doaimmai Susanna Guttorm. Duopmárin ledje:

- eatnigiella: leanadáiddár/musihkár Ulla Pirttijärvi-Länsman, neavttár Irene Länsman Angelis/Girona Sámi teáhteris ja leu'dd-dáiddár /studeanta Tiina Sanila Čeavet-jávrris
- govvadáidda ja duodji: govvadáiddár Inga Ailakki Ahola Soađegilis ja lektor/duodječeahppi Ilmari Laiti Anáris.

BÁLKKAŠUMIT

Buot oasseváldiide juhkkovuođedje oasseváldinduođastusat. Ruhtabálkkašupmin juhkkovuođedje eatnigielas 70, 50 ja 40 euro I, II ja III bálkkašupmin ja dasa lassin vel golbma gudnebálkkašumi. Maiddái duodjeluohkái juhkkovuođedje 70, 50 ja 40 euro I, II ja III bálkkašupmin ja dasa lassin vel guokte gudnebálkkašumi. Govvadáidaluohkás juhkkovuođedje 5 gudnebálkkašumi (40 euro) juohke luohkkádásis.

PALKINNOT

Kaikille osallistujille jaettiin osallistumistodistukset. Rahapalkintoina jaettiin äidinkielessä 70, 50 ja 40 euroa I, II ja III palkintoina sekä lisäksi kolme kunniamainintaa. Myöskin käsityösarjassa jaettiin 70, 50 ja 40 euroa I, II ja III palkintoina sekä lisäksi kaksi kunniamainintaa. Kuvantekijöille jaettiin kussakin sarjassa 5 kunniamainintaa arvoltaan 40 euroa.

